

**SPOLEČNÝ PASTÝŘSKÝ LIST EPISKOPÁTU REPUBLIKY O SOUČASNÝCH
NEJNALÉHAVĚJŠÍCH OTÁZKÁCH ČESKOSLOVENSKÝCH
KATOLÍKŮ – LISTOPAD 1945**

datum vydání: 14. 11. 1945

datum přečtení: 4. neděle adventní nebo na Boží Hod vánoční

autor: biskupové a ordináři ČSR

uveřejněn: AACP Nr. 12.

Drazí katolíci!

I. V posvátné chvíli, kdy po prvé v obnovené Československé republice jsme my katoličtí biskupové a kapitulní vikáři shromážděni na biskupských poradách, posíláme všem katolíkům srdečný pozdrav.

Vzdáváme především vroucí dík Bohu všemohoucímu, že nás chránil ve hrůzách válečných, prosíme jej o jeho ochranu v budoucnosti a slibujeme mu za sebe i za své věřící, že jeho svatým zákonem a příkázáními jeho svaté Církve se budeme vždy neochvějně řídit.

Obnovujeme slib oddanosti naší drahé Československé republice a společně se všemi katolíky chceme ze všech svých sil pracovat o její rozkvět,

Vřele děkujeme svatému Otci Piu XII. za jeho otcovský list, kterým československým katolíkům vytyčuje některé směrnice pro náboženský a státní život. S posvátnou úctou budeme dbáti těchto jeho příkazů. Neboť v posledních letech a ještě i nyní stále vidíme, jak katastrofálně se mstí na lidstvu, když se nedbá rad a výstrah, které ve svých encyklikách a jinak dávali světu poslední papežové. Papež, vedený Duchem svatým, vidí dál než ostatní, proto musíme jeho výstrahy přijímati s posvátnou úctou a musíme podle nich zařídit své jednání. Proto sv. Otci za každou větu jeho listu vroucí dík!

II. A teď chceme k vám promluvit, drazí v Kristu, o několika věcech našeho náboženského života, které nám leží zvláště na srdci.

1. **Vzrůst pohanského smýšlení.** Již před 14 roky papež Pius XI. mluvil k celému světu v encyklice »Quadragesimo anno«: »Před námi nyní – jako i jindy nejednou v dějinách Církve stojí svět z velké části znova propadlý pohanství.« Pohanství v duších, pohanství v rodině a ve všech odvětvích veřejného života se projevuje stále více. V osobním, rodinném, hospodářském životě se stírá a odstraňuje všechno nadpřirozené. Modlíme se v Otčenáši: »Přijď království tvé, « ale všude, mimo kostel, království Kristovo se zmenšuje. Mnohý cítí, jak mu toto pohanské smýšlení stále více zaplavuje duši.

Nesmíme však netečně přihlížeti k tomuto odpadu života od Boha. Musíme se snažiti zachovat Kristu, nač má svaté právo. Jako se modlil úpěnlivě prorok Eliáš na hoře Karmel před svou obětí, aby bloudící lid poznal svůj

omyl a vrátil se ke svému Bohu, tak se máme modliti a přičiňovati o věnost katolíků ke zděděné víře i my. I my, když vidíme okolo sebe vzrůst pohanství, sbírejme všechny své síly, abychom zastavili rozvrat. Pracujme mezi bloudícími, jako pracoval prorok Oseáš mezi bloudícími Israelity, když k nim volával: »Navrať se, Israeli, k Pánu Bohu svému!« (Os. 14, 2.)

2. Používejme nadpřirozených prostředků. Je jedním z nejosudnějších neštěstí doby, že chce všechno provést jen lidskými silami, Ale problémy, jimiž je nyní nabit život jednotlivců i život veřejný, jsou tak četné a tak těžké, že lidské schopnosti jich nerozřeší. Síly Boží, prostředky nadpřirozené, musejí přijít na pomoc lidské slabosti. Buď bude mít lidstvo odvahu vrátit se k těmto nadpřirozeným prostředkům a zdrojům, anebo dříve nebo později zahyne na svou slabost. Hodnoty přirozené se natrvalo neudrží, nejsou-li pod záštitou hodnot duchovních nadpřirozených. Proto vraťme se ke kostelu, hojně používejme mše sv., svátostí, zvláště nejsvětější Svátosti oltářní, obeznamujme se s pravdami viry, konejme exercicie. Nechejme v sobě pracovati Boha, ať nepracuje jen slabý člověk. Jako se zapalují ohně na horách, tak zapalujeme v sobě i v jiných oheň nadpřirozeného života. Ať přibývá duší, jejichž heslem je: »Můj Bůh, mé všechno!«

3. Rodina je jedno z nejohroženějších zařízení dnešní doby. Lehkomyslnost při uzavírání sňatků, manželství před Bohem neplatné, hříchy v manželství, nesprávný poměr mezi manžely a mezi rodiči a dětmi, nezdravé bytové poměry, někdy nedostatečná mzda, život otců a matek mimo rodinu, aby ji uživili, rozluky manželské a jiné důvody působí ve mnoha případech rozvrat rodiny. Ale rozvrat rodiny znamená často i rozvrat štěstí členů rodiny a rozvrat náboženského života. Avšak dobrá rodina je jedním z nejvelkolepějších prostředků, kterými pracuje Bůh, aby zajistil blaho lidí. Rodiny používá Bůh, aby jí manželům i dětem udílel své veliké a na výsost potřebné dary, a když jich nemůže udělit rodinou, neudělí jich často vůbec. Kde křesťanské rodiny plní dobře své poslání, tam mají usnadněnou cestu k věčné spáse manželé i děti, ale mívá z toho prospěch i lidská společnost. Proto znova a s nejvyšším důrazem a s úzkostlivou naléhavostí k vám voláme: Jako oko v hlavě opatruje rodinu a chraňte křesťanského ducha ve všem životě rodiny. Kde rodina selže, tam je po radosti, tam je neštěstí.

4. Škola. Jeden z nejdůležitějších úkolů, které církevní zákony ukládají biskupům, jest pečovati o to, aby se dětem i ve školách dostávalo křesťanské výchovy a aby ve škole nebylo nic, co by škodilo náboženskému životu dětí. Tuto povinnost připomíná církevní zákoník s nejvyšším důrazem také všem rodičům. A proto mocí svého biskupského úřadu, ba jménem samého Ježíše Krista zapřísaháme vás, křesťanští rodiče, abyste chránili i s největšími osobními obětmi křesťanská práva ve škole. Podnikejte vše, aby náboženské vyučování ve škole zůstalo zachováno a nebylo nijak zkracováno, aby se při vyučování nepodávalo dětem nic, co by škodilo jejich víře a otravovalo jejich duchovní růst, aby církevní školy byly zachovány a nové zřizovány.

5. **Mládež.** Se stejným důrazem obracíme se na všechny křesťanské jinochy a dívky a prosíme je, aby se nábožensky vzdělávali a upevňovali. Zvláště ať všechna křesťanská mládež má živou účast na činnosti Katolické akce, jak bude v nejbližší době rozvinuta mezi mládeží, a ať se horlivě zúčastní všeho, co duchovní správci budou pro ni podnikat. Křesťanští jinoši a dívky, víme dobře, že váš náboženský život jest ohrožen, ale víme také, že Bůh vás potřebuje k velikým úkolům. Proto musíte se k plnění těchto velikých úkolů a svátých povinností připravit lépe, než tomu bývalo u naší mládeže v dobách dřívějších.

6. **Sociální reformy.** Sociálních reforem bylo zapotřebí. Papežové v encyklikách opět a opět burcovali svědomí vedoucích vrstev a neodbytně naléhali, aby se stala spravedlivá náprava, jinak že si vrstvy, jimž se křivdilo, budou bráti samy a že dojde ke zlým revolucím, při nichž mohou býti ničeny majetky i životy. Ale ti, jichž se týkalo, nechtěli slyšet. Přišel trest. V revolučních bouřích si vzali ti, jimž se dříve křivdilo, často také to, co jim nepatřilo.

Avšak i když je reforem třeba, přece musí se i při nich dbáti spravedlnosti. Na příklad znárodnovati se smí jenom potud, pokud toho vyžaduje obecné blaho. I dnes, zrovna tak jako dříve, je právo soukromého majetku svaté. Sedmé přikázání Boží není zrušeno, váže svědomí dále, jako je vázalo dříve. I dnes ještě platí plně, nespravedlivě nabytý majetek zatarasuje duši přístup k věčné spáse a strhuje ji do věčného zatracení.

7. **Jak se chovati k příslušníkům jiné národnosti.** Platí pro nás příkaz sv. Otce v jeho listu k nám: »Ať nepřekračuje výkon spravedlnosti hranic práva a spravedlnosti. Není-liž opravdovým vítězstvím, jsme-li přemoženi spravedlností, jsme-li přemoženi láskou? Ať s vinníky nejsou trestáni nevinní; a když se trestají vinníci, ať se to neděje nad správnou míru, aby při odsuzování vinníků nebylo v trestu násilnictví, a to násilnictví odsouzení hodné, a ať, rozsejí-li se všude semena zášti, neutrpí národ škody ve své nejvnitřnější vazbě. Ať u vás ve všem soukromém a veřejném jednání jako průvodkyně spravedlnosti se uplatňuje láska, která je vznešeným odznakem a neklamnou známkou křesťanů.« Když jsme sami trpěli, bylo to pro nás čestné a je to pro nás slávou; když bychom se dopustili sami křivdy, bylo by to pro nás vinou před Bohem a skvrnou před lidmi, a zahraničí by nám nezapomenulo. Ani stín ukrutnosti bývalých koncentračních táborů nás nesmí poskvřiti, protože historie má pronikavý zrak a v pozdějších létech by stavěla na pranýř každý přehmat tak, jako se dnes pranýřuje krutost táborů v Dachau, Osvětimi a jiných.

8. **Vybudování laického apoštolátu.** Jedno je jisté: Nebudeme-li míti v každém prostředí na všech místech oddané pracovníky Kristovy, zvláště z řad laiků, dobře poučené ve všech otázkách náboženských i stavovských, hořící pro věc Boží, pak mnohé takové prostředí se vše svými příslušníky zůstane pro nás navždy ztraceno. Pouhé vlivy zvenku nestačí. Nestačí vždy

jenom vliv kněží. Náboženský rozkvět nebo náboženský úpadek u nás závisí, pokud se lidských prostředků týká, v první řadě na tom, budeme-li mítí takové laické apoštoly, dobývající ztracené duše zpět pro Krista, dobývající je nikoliv krví, nýbrž láskou a obezřetnou moudrostí. Prosíme věřící, aby se nevyhýbali této veliké úloze, která jim sice nepřinese žádných časných výhod, ale dá jim podíl na přesvatém a nanejvýš požehnaném vykupitelském díle Kristově; a ať se uschopňují pro toto dílo příkladným křesťanským životem, exerciciemi, sebevzděláním, bedlivým pozorováním všech potřeb života. Kněží pak prosíme, aby věnovali školení takových jednotlivců největší péči a aby v tom viděli jeden z nejpodstatnějších úkolů duchovní správy, zvláště ve větších farnostech a v průmyslových a městských střediscích.

9. Zvýšená horlivost v modlitbě. Škody, které jsou nyní v duších, nedostatek hmotných statků a zmatky politické ve světě jsou tak veliké, že lidské úsilí není s to, aby vše spravilo. To vše může dátí do pořádku jen dobrotivý a všemohoucí Bůh. Zločiny, které byly v posledních letech napáchány a stále se ještě páchají, volají po usmíření Boží spravedlnosti. Proto je potřebí, abychom všichni zvýšili svou horlivost v modlitbě. Potřebujeme sepjatých rukou, které by ve vroucí modlitbě svolávaly s nebe milosrdenství a požehnání Boží. Potřebujeme svatých duší, potřebujeme klášterů, ve kterých by stále modlitby stoupaly k nebesům. Když si nemůžeme vysvětliti svou nemohoucnost a bezradnost v životě soukromém i veřejném, podobáme se učedníkům Páně, kteří v nepřítomnosti Mistrově marně se pokoušeli z posedlého vymítnouti zlého ducha a pak se tázali Mistra: »Proč jsme ho nemohli vymítnouti?« Odpověděl jim: »Pro malou víru svou. Vpravdě zajisté pravím vám: Budete-li mítí svou víru jako zrnko hořčičné, řeknete této hoře: Přejdi odtud tamto, a přejde, a nic vám nebude nemožno. Takovýhle rod však se nevymítá leč modlitbou a postem.« (Mat. 17, 18 až 20.) Drazí v Kristu, zvyšme všichni svoji horlivost v modlitbě!

III. Drazí katolíci, ještě jednou rozhlížíme se my biskupové na svých společných poradách po náboženském životě naší milované republiky. Chtěli bychom jej viděti jako kvetoucí nádherný sad. Vidíme okolo sebe mnoho potěšitelného, ale musíme, bohužel, patřiti i na nejedno choré místo. Kéž každý z nás se o to přičiňuje, aby se všechna choroba náboženského života u nás vyléčila a aby dokonalým královstvím Kristovým byly u nás duše jednotlivců, rodiny, škola, dílny, celý veřejný život!

Aby toto veliké a svaté dílo se zdařilo, k tomu udílíme my všichni shromáždění na těchto biskupských poradách vám všem, kněžím i věřícím, každému z vás zvlášť své biskupské požehnání ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.

Dáno v Olomouci o svátku sv. Josafata, biskupa a mučedníka, dne 14.

listopadu 1945.

† LEOPOLD, arcibiskup a metropolita olomoucký,
† MOŘIC, biskup královéhradecký,
† PAVEL, tit. biskup prienský, apoštolský administrátor trnavský,
† JOSEF, tit. biskup tagorský, apoštolský administrátor košický,
† PAVEL, biskup prešovský,
† ONDŘEJ, biskup báňskobystřický,
Dr Bohumil Opatrný, kapitulní vikář pražský,
Dr Josef Kratochvíl, kapitulní vikář brněnský,
Dr Robert Pobožný, kapitulní vikář rožňavský,
Dr Eduard Nécsey, světící biskup a zástupce biskupa-arcibiskupa
nitranského,
Dr Josef Tomanócy, generální vikář a zástupce biskupa spišského,
Josef Kuška, gener. vikář a zástupce biskupa litoměřického,
Dr František Onderek, zástupce čsl. části arcidiecése v Bratislavě,
Strahovský opat řádu sv. Norberta, Dr Bohuslav Jarolímek, zástupce kapitul.
vikáře českobudějovického.

(Tento pastýřský list buď přečten věřícím s kazatelny o čtvrté neděli
adventní nebo na Boží Hod vánoční.)